

Věc C-717/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

27. listopadu 2023

Předkládající soud:

Verwaltungsgerichtshof (Rakousko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

17. listopadu 2023

Navrhovatel v řízení o opravném prostředku „Revision“:Bundesminister für Soziales, Gesundheit, Pflege und
Konsumentenschutz**Předmět původního řízení**

Trestní řízení vedené proti velkoobchodu s tabákem, který měl distribuovat cigarety v balení s nepřípustným popisem.

Předmět a právní základ předběžné otázky

Výklad směrnice 2014/40/EU; článek 267 SFEU

Předběžná otázka

Musí být čl. 23 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU ze dne 3. dubna 2014 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových a souvisejících výrobků a o zrušení směrnice 2001/37/ES (Úř. věst. 2014, L 127, s. 1) ve spojení s jejím čl. 2 bodem 40 a čl. 13 odst. 1 písm. c) vykládán v tom smyslu, že se zákaz uvádět na trh tabákový výrobek, jehož balení zahrnuje prvek nebo rys, který odkazuje na chuť, vztahuje již na distribuci tohoto tabákového výrobku od velkoobchodu maloobchodnímu prodejci nebo až na prodej spotřebitelům u maloobchodního prodejce?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU ze dne 3. dubna 2014 o sblížování právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových a souvisejících výrobků a o zrušení směrnice 2001/37/ES, články 1, 2, 13, 15, 23

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Tabak- und Nichtraucherinnen- bzw. Nichtrauchererschutzgesetz (zákon o tabákových výrobcích a ochraně nekuřáček a nekuřáků, dále jen „TNRSG“), BGBl. č. 431/1995 ve znění relevantním v projednávané věci BGBl. I bod 66/2019; § 1, § 2, § 5d odst. 1 bod 3, § 14

Tabakmonopolgesetz 1996 (zákon o monopolu na tabák z roku 1996, dále jen „TabMG 1996“, BGBl. č. 830/1995, ve znění relevantním v projednávané věci BGBl. I č. 104/2019; § 5, § 6, § 8, § 36

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Rozhodnutím o uložení trestu, které dne 30. května 2022 vydalo Bezirkshauptmannschaft Grieskirchen (Okresní hejtmanství v Grieskirchenu) (dále jen „úřad“), byl velkoobchodník shledán vinným, že společnost, kterou jako jednatel zastupuje a která byla zapojena do distribučního řetězce tabákových výrobků, dodala konkrétní trafice cigarety, jejichž balení obsahovalo sdělení „perfekt abgerundet“ a „mit slow curing“, která odkazují na chuť, a tím je uvedla na trh.
- 2 Velkoobchodník tím porušil § 14 odst. 1 bod 1 TNRSG ve spojení s jeho § 2 odst. 1 bodem 1 a § 5d odst. 1 bodem 3 TNRSG a proto mu byl uložen peněžitý trest ve výši 1 000 eur (a náhradní trest odnětí svobody).
- 3 Proti tomuto úřednímu rozhodnutí podal velkoobchodník stížnost k Verwaltungsgericht (správní soud), který této stížnosti vyhověl, napadené rozhodnutí o uložení trestu zrušil a správní řízení trestní zastavil.
- 4 Správní soud v odůvodnění uvedl, že úřad vycházel z toho, že k „uvedení na trh“ došlo dodáním tabákového výrobku do trafiky. TNRSG převzal v § 1 bodě 2 definici výrazu „uvádění na trh“ z čl. 2 bodu 40 směrnice 2014/40/EU. Z ní vyplývá, že k „uvádění na trh“ poskytnutím spotřebitelům dochází u maloobchodních prodejců nebo prodejem na dálku. Rakouský zákonodárce se spokojil s pouhým převzetím této definice. Na rozdíl od Německa nemá Rakousko právní úpravu, která zajišťuje, že za uvedení na trh jsou odpovědní všichni účastníci zapojení do dodavatelského řetězce. V souladu se zněním definice tohoto výrazu je proto nezbytné vycházet z toho, že „poskytnutím“ spotřebitelům je myšleno držení tabákových výrobků k přímému prodeji spotřebitelům, tedy

poslední krok před prodejem spotřebitelům, k němuž dochází například v trafice. Velkoobchodník tedy tabákový výrobek „nevedl na trh“, protože jej dodal maloobchodnímu prodejci (trafice), který je rovněž podnikatelem a nikoliv spotřebitelem.

- 5 Úřad proti tomu podal opravný prostředek „Revision“ k Verwaltungsgerichtshof (Správní soudní dvůr). Na místo úřadu tak do řízení vstoupil příslušný spolkový ministr. V opravném prostředku „Revision“ se uvádí, že při jednáních o směrnici 2014/40/EU členské státy vždy vycházely z toho, že za dodržování ustanovení směrnice odpovídají všichni účastníci prodejního řetězce. V opačném případě nelze zajistit účinný dohled nad trhem s cílem dosáhnout a zachovat vysokou úroveň ochrany zdraví.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 6 Směrnice 2014/40/EU výslovně nestanoví, na které hospodářské subjekty podílející se na obchodu s tabákovými výrobky se vztahuje zákaz stanovený v čl. 23 odst. 2 směrnice 2014/40/EU. Zdá se, že pro odpověď na tuto otázku se rozhodující výklad výrazu „uvádění na trh“.
- 7 Podle čl. 2 bodu 40 směrnice 2014/40/EU se „uváděním na trh“ rozumí poskytnutí výrobků, bez ohledu na jejich místo výroby, spotřebitelům, kteří se nacházejí v Unii, za úplaty či zdarma, a to i prostřednictvím prodejce na dálku. Legální definici výrazu „poskytnutí výrobků“, který představuje zásadní součást výrazu „uvádění na trh“, směrnice 2014/40/EU neobsahuje. Jako „spotřebitele“, kterým lze výrobky poskytovat, definuje čl. 2 bod 35 směrnice 2014/40/EU fyzickou osobu, jež jedná za účelem, který nelze považovat za provozování jejího obchodu, živnosti nebo řemesla anebo výkon jejího svobodného povolání. Jako „maloobchodní prodejce“ je podle čl. 2 bodu 41 směrnice 2014/40/EU označován jakýkoliv prodejce, který uvádí tabákové výrobky na trh (včetně fyzické osoby) (v původním řízení to je trafika).
- 8 Ze znění definice pojmu v čl. 2 bodě 40 směrnice 2014/40/EU nevyplývá jednoznačná odpověď na otázku, zda je tabák „uveden na trh“ až poskytnutím spotřebiteli nebo již poskytnutím maloobchodnímu prodejci. Zatímco například čl. 2 bod 34 a čl. 18 odst. 1 směrnice 2014/40/EU uvádí přeshraniční prodej na dálku „spotřebitelům“ [v německém znění „an Verbraucher“], hovoří čl. 2 bod 40 směrnice 2014/40/EU [v německém znění] o poskytnutí tabákových výrobků spotřebitelům nikoliv s předložkou „an“, nýbrž používá předložku „für“ [pro]. To podle názoru Verwaltungsgerichtshof (Správní soudní dvůr) nevyklučuje chápání v tom smyslu, že výraz „uvádění na trh“ zahrnuje již poskytnutí tabákového výrobku maloobchodnímu prodejci a nikoliv až poskytnutí přímo spotřebiteli.
- 9 Soudní dvůr k definici výrazu v čl. 2 bodě 40 směrnice 2014/40/EU uvedl, že v souladu s obvyklým významem výrazu „poskytnutí“ musí být tabákový výrobek považován za „uvedený na trh“, jakmile si jej mohou spotřebitelé opatřit, což mohou již tehdy, když je tabákový výrobek dán k prodeji, i když ještě nebyl

zakoupen a zaplacen (Soudní dvůr, 9. března 2023, *Pro Rauchfrei e. V.*, C-356/22, bod 20). Přeneseme-li toto chápání výrazu „uvádění do provozu“, které vychází ze spotřebitele, na původní řízení, pak by distribuce tabákového výrobku velkoobchodem ještě nebyla „uvedením na trh“, protože velkoobchod může podle TabMG 1996 distribuovat tabákové výrobky zásadně pouze trafikám. Spotřebitelé si zase nemohou tabákové výrobky opatřit od velkoobchodníka.

- 10 Rozsudek ve věci C-356/22 se týkal výkladu zákazu zakrývání zdravotních varování podle čl. 8 odst. 3 směrnice 2014/40/EU a nikoliv čl. 13 odst. 1 písm. c) směrnice 2014/40/EU upravující prezentaci výrobků. Jednalo se po použití výrazu „uvádění na trh“ na určitou formu prodeje tabákových výrobků spotřebitelům u maloobchodního prodejce. S ohledem na tyto rozdíly nepovažuje Verwaltungsgerichtshof (Správní soudní dvůr) za jisté, zda je nezbytné chápat výklad Soudního dvora v rozsudku ve věci C-356/22, bodě 20, v tom smyslu, že „uvádění na trh“ tabákových výrobků vždy, tedy nezávisle na obsahové souvislosti určitého ustanovení směrnice 2014/40/EU, předpokládá, že tabákový výrobek je poskytován přímo spotřebiteli (například prodejem) a nedochází k němu tedy již v dřívějším stádiu dodavatelského řetězce. Generální advokát *E. Tančev* ve svém stanovisku ve věci C-370/20, *Pro Rauchfrei e. V.*, bod 38, který předcházel rozsudku ve věci C-356/22, uvedl, že k „uvedení na trh“ stačí, aby tabákový výrobek byl poskytnut spotřebitelům v Unii, a k tomu doplnil formulaci v závorce: „(tím je vyloučen velkoobchod)“. Tento výklad ovšem Soudní dvůr do svého rozsudku ve věci C-356/22 nepřevzal.
- 11 Podle názoru Verwaltungsgerichtshof (Správní soudní dvůr) existují i dobré důvody pro názor, že tabákový výrobek, jedná-li se o dodržování ustanovení o prezentaci balení, není „uveden na trh“ až bezprostředním poskytnutím spotřebiteli.
- 12 Směrnice 2014/40/EU používá výraz „uvádění na trh“, který je obecně popsán v čl. 2 bodě 40, v různých obsahových souvislostech. Některá z těchto ustanovení zakazují „uvádění na trh“ určitých tabákových výrobků z důvodu jejich složení, jako jsou například čl. 7 odst. 1, 6, 7 a 9 nebo článek 17, nebo podmiňují „uvedení na trh“ souladem s požadavky této směrnice, jako například čl. 8 odst. 1, čl. 15 odst. 1 a čl. 20 odst. 1 a 3 písm. a). Jiné ukládají výrobcům a dovozcům oznamovací povinnost vůči vnitrostátním orgánům před resp. po „uvedení na trh“ tabákových výrobků, jako např. čl. 5 odst. 1, čl. 6 odst. 4, čl. 19 odst. 1, čl. 20 odst. 2 a čl. 22 odst. 1. Další se týkají maloobchodních prodejců, u nichž jsou tabákové výrobky bezprostředně „uváděny na trh“ poskytnutím spotřebitelům, jako např. čl. 2 bod 41 a čl. 18 odst. 2.
- 13 Z takového systematického pohledu na směrnici 2014/40/EU lze usuzovat, že výraz „uvádění na trh“ obecně definovaný v čl. 2 bodě 40 se podle souvislosti s určitým obsahovým ustanovením směrnice a v závislosti na situaci může vztahovat na různé hospodářské subjekty zapojené do obchodu s tabákovými výrobky. Povinnost členských států zajistit, aby „na trh nebyly uváděny“ tabákové výrobky, které nejsou v souladu s touto směrnicí, jak ji stanoví čl. 23 odst. 2

směrnice 2014/40/EU, by proto mohla – v závislosti na obsahové souvislosti a skutkovém stavu – v jednom případě zahrnovat již výrobce, dovozce nebo velkoobchod, v jiném naproti tomu až maloobchodní prodejce.

- 14 Například v původním řízení ve věci C-356/22 to byl výlučně maloobchodní prodejce, který úpravou svého prodejního automatu mohl ovlivnit, že varování umístěná na balení cigaret nebudou v rozporu s čl. 8 odst. 3 první větou směrnice 2014/40/EU zakrytá. V projednávané věci je to naproti tomu předně výrobce, kdo může určit vzhled (balení) cigaret při dodržení ustanovení článku 13 směrnice 2014/40/EU. Ale i dovozce nebo velkoobchodník se mohou rozhodnout, zda budou balení, jehož prezentace není v souladu s požadavky této směrnice, dál distribuovat v dodavatelském řetězci tabákových výrobků. Totéž platí pro prodej takového výrobku maloobchodním prodejcem spotřebiteli.
- 15 Z takového chápání výrazu „uvádění na trh“, které podle souvislosti s určitým ustanovením směrnice 2014/40/EU zahrnuje všechny nebo pouze některé hospodářské subjekty zapojené do obchodu s tabákovými výrobky, zřejmě vycházel i německý zákonodárce při provádění směrnice 2014/40/EU. Podle vnitrostátního práva má definice výrazu „uvádění na trh“ zahrnovat nejen přímé poskytnutí tabákového výrobku spotřebiteli, nýbrž každé poskytnutí v každém stupni dodavatelského řetězce tabákových výrobků, od výrobce po maloobchodního prodejce.